

Посібник для батьків

Освітня концепція для дітей віком від 0 до 10 років

Mecklenburg-Vorpommern
Ministerium für Bildung und
Kindertagesförderung

Юридична інформація

Міністерство освіти

Мекленбург-Передня Померанія

Вердерштр. 124 , 19055 Шверін

Вебсайт: www.bm.regierung-mv.de

Відповідальна особа: Анке Рьослер (відповідальний редактор)

Набір та верстка: Рут Холлоп

Фотографії: Фото на обкладинці: Освітня концепція: produktionsbüro

Tinus, портрет Сімони Ольденбург: Анне Карстен; внутрішня частина:
shutterstock.de (стор. 6: Kaesler Media; стор. 8 та 17: Роберт Кнешке, стор.

10: [Andrey_Kuzmin](https://www.instagram.com/andrey_kuzmin);

стор. 14: Оксана Кузьміна); colourbox.de (стор. 13)

Станом на: вересень 2022 року

Зміст

Передмова	4
Як навчаються діти?	7
Кому надається підтримка?	8
Як навчаються діти?	9
Як забезпечується медичне обслуговування?	11
Як здійснюється індивідуальна підтримка дитини?	12
У чому полягає важливість співпраці з батьками?	14
Яку активну участь беруть діти?	16
Яке значення має процес переходу до школи?	16
Знання, уміння, навички, компетенції у сферах освіти та виховання	18

Mecklenburg-Vorpommern
Ministerium für Bildung und
Kindertagesförderung

Сімонє Ольтєнбург
Міністр освіти

Шановні батьки,

Відвідування дитячого садка або ясел - це перший навчальний заклад, який відкриває перед дитиною нові світи знань та вражень, створює простір для спільного розвитку. Педагогічна робота в центрах денного перебування дітей базується на освітній концепції для дітей віком від 0 до 10 років землі Мекленбург-Передня Померанія. Вона є орієнтиром для освіти дітей раннього віку і постійно вдосконалюється на основі сучасних наукових даних та процесів суспільних змін.

Так, у 2021/2022 н.р. додано теми «Медіа та цифрова освіта», «Елементарне математичне мислення, дослідження світу та базовий технічний і науковий досвід», а у 2023 р. - «Екологічна освіта та освіта для сталого розвитку»

Мета полягає в тому, щоб підтримати кожну дитину індивідуально, дозволити різним інтересам і здібностям стати ресурсом у повсякденному процесі досліджень і розробок, а також успішно сформуванати перші роки навчання разом з Вами, як з батьками.

Цей посібник для батьків має на меті дати Вам перше уявлення про основи навчання та виховання в центрах денного перебування дітей. Разом з тим, запрошуємо Вас долучитися до реалізації Ваших ідей у навчальному процесі закладу освіти.

Якщо у Вас виникли будь-які питання, я рекомендую Вам звернутися до Вашої групи дитячого садка або до вихователя, щоб конфіденційно обговорити можливості розвитку Вашої дитини.

Ваша

A handwritten signature in blue ink, reading "Simona Oldenburg". The signature is written in a cursive, flowing style.

Як навчаються діти?

Ніколи діти не вчаться так легко і так багато, як у перші роки. Батьки супроводжували розвиток своєї дитини з першого дня і були свідками її радості від усього нового.

Для дитини гра є одним з найважливіших способів навчання. Діти досліджують і відкривають для себе «світ» за власною ініціативою. Отже, захоплення до навчання означає, перш за все, надання дітям достатньо часу і простору для дій. Це стосується навчання як вдома, так і в дитячому садку.

Найважливішим ключем до навчання є мова. Всі діти вчаться розмовляти в безпосередньому контакті зі своїми вихователями та рідною мовою, і багатомовність повинна розглядатися як можливість.

Запустити процес навчання, підтримувати його та надавати стимули - спільне завдання батьків, фахівців та дітей. Дорослі супроводжують процес і самі є учнями, передаючи свій досвід і знання на рівних.

Так само як і сім'я, громада в дитячому садку пропонує дітям соціальний досвід, який має велике значення для їхнього подальшого життя.

Кому надається підтримка?

Фінансовані державою дитячі садки відкриті для всіх дітей, які мають постійне місце проживання в землі Мекленбург-Передня Померанія, незалежно від релігійної, ідеологічної та освітньої орієнтації надавача послуг.

З однорічного віку і до вступу до школи діти мають право на утримання в дитячому садку або в яслах до досягнення ними трирічного віку. Діти з особливими потребами та діти без особливих потреб завжди повинні отримувати індивідуальну підтримку разом.

Що вивчають діти?

Діти виростають впевненими у собі та сильними особистостями, які навчаються поважати інших та приймати демократичні рішення у соціальній взаємодії.

Вони навчаються думати над проблемами та шукати шляхи їх вирішення. «Помилки» є частиною навчання, так само як і концентрація, наполегливість та набуття знань і навичок у різних сферах. Мова і мовлення знаходяться в центрі освітньої та виховної місії. Добре володіння мовою є важливою передумовою для участі всіх дітей у суспільному житті та успішного вирішення всіх життєвих і навчальних завдань.

Діти з сімей іншомовного походження навчаються спілкуватися німецькою мовою. Водночас вони відчують повагу до своєї рідної мови, так само як і діти, для яких рідною мовою є німецька. У дитячому садку/яслах діти отримують практичні життєві навички: їм надається підтримка у самостійному виконанні багатьох повсякденних завдань у спосіб, що відповідає їхньому розвитку та віку.

Дітям подобається впорядковувати, порівнювати та вимірювати. Через гру, невеликі експерименти або навчальні майстер-класи діти отримують

базові знання з математики, інформатики, технологій та природничих наук.

Заняття музикою, танцями, театром, образотворчим мистецтвом або рукоділлям заохочують дітей до творчих форм самовираження. Діти дізнаються, що здоров'я є важливою базовою умовою повсякденного життя. Відповідно до свого розвитку та віку вони вчаться піклуватися про своє здоров'я.

Діти знайомляться з природою та безпосереднім оточенням, в якому вони живуть. Вони орієнтуються в етичних та релігійних питаннях, а також у розробці ціннісних стандартів та сталих дій. Толерантність і повага до різних культур, особистих переконань і способу життя виховуються і практикуються з раннього віку.

Як здійснюється медичне обслуговування?

Перед прийняттям дитини до дитячого садка/ясел працівники запитуватимуть у батьків інформацію про дату та етап останнього скринінгового обстеження, а також про стан вакцинації. У разі виявлення (діагностування) проблем розвитку педагогічні працівники садків/ясел можуть надавати індивідуальну підтримку разом з батьками.

Як здійснюється індивідуальна підтримка дитини?

Фахівці у тісній співпраці з батьками вбачають своїм завданням підтримати кожну дитину індивідуально, розгледіти її сильні сторони та особливості. Кожна дитина має відчувати себе в дитячому садку комфортно і відчувати себе важливим членом маленької спільноти. Це також передбачає наявність дружніх стосунків з фахівцями/ працівниками дитячого садка.

До професійної компетенції фахівців входить спостереження за дітьми та регулярне документування цих спостережень. Якщо з цього випливають значні відхилення від вікового розвитку дитини, ці записи є підставою для адресної індивідуальної підтримки таких дітей.

Батьки можуть отримати індивідуальну консультацію щодо догляду за дітьми та їхнього становища у відповідних закладах, у вихователів, а також у місцевих управліннях у справах молоді.

У чому полягає важливість співпраці з батьками?

Співпраця в дусі партнерства між батьками та фахівцями/працівниками дитячих садків є важливою передумовою для оптимального розвитку кожної дитини. Батьки є найважливішими особами та експертами для неї.

Успішна співпраця завжди ґрунтується на взаємній повазі, довірі та увазі. В рамках дискусій про розвиток можна обговорити різний досвід і спостереження у спілкуванні з дитиною з урахуванням її культурних особливостей, висвітлити прогрес у розвитку та скоординувати можливі пропозиції щодо розвитку.

Спільні проекти, а також відкритий обмін думками про побажання та потреби у співпраці об'єднують та зміцнюють відносини між батьками та фахівцями. Обидві сторони можуть поділитися своїми навичками і таким способом позитивно вплинути на життєвий простір дитячого садка/ясел.

Це стосується і участі у батьківській раді власного дитячого садка, районній чи міській батьківській раді та земельній батьківській раді. Вітаються ідеї, побажання та пропозиції щодо ефективної просвітницької роботи.

Батьки з вадами слуху або мовлення можуть вимагати забезпечення перекладачем німецької жестової мови, сурдоперекладачем, який супроводжує усну мову, або іншими відповідними комунікативними засобами для реалізації своїх прав та обов'язків у цій співпраці для усного та письмового спілкування. Для батьків з міграційним досвідом доступні мовні посередники Мережі мовного посередництва землі Мекленбург-Передня Померанія.

Яку активну участь беруть діти?

Діти беруть активну участь у формуванні свого повсякденного життя. У такий спосіб вони набувають особистісних, соціальних, когнітивних та рухових навичок, а також навичок у повсякденній практиці, які можуть бути застосовані безпосередньо. Вони рано і в природний для них спосіб дізнаються, що участь і демократію вже можна знайти в способах поведінки і цінностях, які здаються нам цілком нормальними.

Яке значення має процес переходу до школи?

Перехід з дитячого садка до школи - особлива подія в житті дитини та її родини. Сповнена цікавості та гордості за те, чого вона вже навчилася в дитячому садку, дитина хоче показати, що вона вже школяр.

Заохочуючи та приділяючи увагу, батьки надають дитині найважливішу підтримку на цьому хвилюючому етапі. Разом з дитячим садком/вихователями батьки сприяють формуванню у дитини позитивного ставлення до школи, а отже, і до подальшого успішного навчання.

Завдяки флаєру «Інформація для батьків» батьки мають можливість передати до школи та групи продовженого дня вже підготовлену документацію дитини в узагальненому вигляді. У такий спосіб вчителі цих закладів отримують уявлення про компетенції дитини ще до того, як вона піде до школи. Завдяки цьому, у разі необхідності, особливі потреби в індивідуальному супроводі дитини можуть бути враховані з самого початку.

Тісна співпраця між дитячим садком та початковою школою сприяє цьому процесу та полегшує адаптацію майбутніх школярів.

Знання, уміння, навички, компетенції у сферах освіти та виховання

Повсякденна інтегрована мовна освіта та спілкування

брати участь у комунікативних ситуаціях

використовувати вже набуті мовні навички належним чином

висловлювати почуття радості, страху та здатності, пов'язані з переживаннями, за допомогою мовних засобів

розповідати про власний досвід

висловлювати власну думку іншим за допомогою мови

цікавитися змістом і мовою під час знайомства з (міжкультурною) літературою

підтримувати ввічливий мовний тон

використовувати різні письмові інструменти

називати предмети та факти з навколишнього середовища, запам'ятовувати деталі та зв'язно висловлюватися про них за допомогою мови

з'ясувати проблеми у соціальній взаємодії з дорослими та однолітками

висловлювати потреби, думки та побажання

Особистісний та соціально-емоційний розвиток, ціннісні орієнтації та релігійність, культурно-чутливі компетенції

зустрічати людей з повагою і толерантністю та вирішувати конфлікти без насильства
розуміти, домовлятися і дотримуватися правил гри

сприймати потреби і бажання інших та допомагати їм

розмірковувати та обмінюватися думками щодо дружніх відносин

визнавати переваги правил і норм для добробуту в громаді та поважати їх

бути відкритими до культурного, мовного та фізичного розмаїття

вміти розпізнавати, справлятися з емоціями та проявляти їх у себе та інших

навчитися справлятися з розчаруванням

вміти сказати «ні» дорослим у ситуаціях зловживання становищем

ідентифікувати себе з цінностями та нормами демократичного суспільства

вміти ставити змістовні питання і розвивати власний світогляд через діалог

бути толерантними до різних світоглядів, релігій, сексуального та гендерного різноманіття

Елементарне математичне мислення, пізнання світу, а також базовий технічний та науковий досвід

розпізнавати, описувати та розрізняти різні об'єкти та їх властивості

рахувати, утворювати, порівнювати та описувати величини, розуміти відношення між величинами та оперувати з величинами

відраховувати суб'єктивно значущі моменти часу на годиннику та приблизно визначати тривалість часу

класифікувати суб'єктивно значущі назви місяців і дат, таких як Різдво або дні народження в році

розрізняти монети нашої валюти та їхню вартість

спостерігати, досліджувати, описувати та розмірковувати про природні явища та технічні взаємозв'язки разом з іншими дітьми

опанувати техніку роботи в практичному розумінні майстерності

використовувати прості інструменти, обладнання та різні матеріали у практичний та безпечний спосіб

здійснювати основні розумові операції на основі практичної діяльності

з розумінням ставитися до того, що помилки є значущими і важливими

систематично випробовувати різні способи робити висновки з помилок

розвивати відчуття минулого і майбутнього

мати справу з математично, інформаційно та науково/технічно значущими уявленнями в повсякденному контексті (наприклад, кількісні зображення, календарі, попередження та інструкції з техніки безпеки)

відчутти наявність та функціонування відповідних інформаційних пристроїв у повсякденному житті (пішохідні ліхтарі, цифрова камера тощо)

розпізнавати закономірності, продовжувати їх, ламати і вміти самим їх формувати

розпізнавати закономірності в ситуаціях

сприймати та розпізнавати різні ділянки (пікселі) як частини цілого

знати відмінності між явищами живої та неживої природи

відчувати фізичні явища, такі як світло і тінь, виникнення тонів, шумів і звуків

розуміти сонячну систему та її значення для наших добових і річних ритмів і для природи

визнавати принцип причинно-наслідкового зв'язку

ЗМІ та цифрова освіта

розуміти вплив споживання медіа на здоров'я та спосіб життя

виявляти та ставити під сумнів гендерні рольові моделі, сформовані засобами масової інформації. сприйняття потреб та побажань інших людей при спілкуванні зі ЗМІ
здатність справлятися з соціальним стресом при роботі зі ЗМІ

розмежування віртуального світу та реальності

відкриття медіа як творчого інструменту

аналізувати та критично осмислювати медіа

шанобливо взаємодіяти один з одним також у цифровому форматі

нести відповідальність за власні медійні дії

навчання навичкам використання засобів комунікації для зміцнення навичок взаємовідносин

Verantwortung für das eigene Medienhandeln übernehmen

erlernen von Kompetenzen bei der Nutzung von Kommunikationsmedien zur Stärkung von Beziehungsfertigkeiten

Музика, естетичне виховання та образотворче мистецтво

розуміти і сприймати особливу мову музики і мистецтва

використовувати свій голос у веселій та ігровій формі

співати невеликі пісенні уривки та пісні самостійно та з іншими

спонтанно і з радістю брати участь у пісенних, мовленнєвих та рухливих іграх

розуміти та виконувати прості положення рук, кроки та послідовності кроків у рухливих іграх та танцях

сприймати виразні ефекти різних форм і кольорів та використовувати їх все більш свідомо

виражати власні почуття та настрої, а також пори року в природі

розповідати про життя і досвід деяких художників та їхні картини у зв'язку з власним дитячим життєвим світом

створювати основні пластичні форми та сприймати різні способи їх вираження усвідомлювати власні почуття під час сприйняття музики та мистецтва

експериментувати з матеріалами, пов'язаними з музикою та мистецтвом

Тіло, рух, здоров'я та профілактика

пересуватися різноманітно і різнопланово

досліджувати та випробовувати нові форми пересування

відкривати та розуміти функції власного організму

імітувати цікаві рухи інших людей

відчувати соціальне визнання в громаді

демонструвати власні результати та порівнювати їх з іншими в міру розвитку рухових навичок

відчувати можливості та межі власних фізичних здібностей

обмін досвідом та надання допомоги в проведенні рухливих заходів

використовувати базові рухові навички (зокрема, біг, стрибки, метання, ловіння, перекочування, ковзання)

взаємодіяти з іншими партнерами по грі

розвивати обізнаність щодо позитивного ставлення до приватного життя

розвивати базові знання про сексуальність

вивчати різницю між голодом та апетитом

розвивати вміння відповідально та самостійно поводитися з їжею та напоями.

розвивати відчуття того, що є корисним для тебе і твого здоров'я

опанування навичок поведінки за столом та культури споживання їжі

базові знання про щоденну гігієну зубів, іншу особисту гігієну та здорове харчування.

Екологічна освіта та освіта для сталого розвитку

сприймати навколишнє середовище всіма органами чуття

розвивати дбайливе ставлення до природи та довкілля і брати на себе відповідальність

формувані знання про тварин, рослини та екологічні взаємозв'язки, розуміти цикли та системні взаємозв'язки

усвідомлювати можливості та наслідки власних дій

можливість допомагати формувати сьогодення та майбутнє у сталий спосіб

навчання сталому та екологічно безпечному способу життя

знати, в яких споживчих товарах захована природа (вода в м'ясі, зерно в паливі тощо)

набути чутливості до таких цінностей, як людська гідність, справедливість і збереження природної основи життя

знання про те, як вирішувати питання енергетики, харчування, біорізноманіття, справедливості між поколіннями, культурного розмаїття

отримати досвід того, що здатність до співпраці та сталого формування екологічних та соціальних питань можлива і цінується.